

**Силабус курсу
«МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНІ СИСТЕМИ»
2022-2023 навчального року**

**Затверджено Вченою радою ЛНМА ім. М.В.Лисенка
31 серпня 2022 р. Протокол № 9**

Назва курсу	Музично-теоретичні системи
Адреса викладання курсу	вул. Нижанківського 5, 79000 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет музикознавства, композиції, вокалу та диригування, Кафедра композиції
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 Культура і мистецтво, 025 Музичне мистецтво
Викладачі курсу	Мельник Лідія Олександрівна, доктор мистецтвознавства, професор
Контактна інформація викладачів	lidamelnyk@gmail.com
Корпоративна пошта	postgraduate.studies@lnma.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Надається індивідуальне консультування. Для погодження часу консультацій слід писати на електронну пошту викладача. Також є можливість проведення он-лайн консультації у системі Skype і Zoom.
Сторінка курсу	https://lnma.edu.ua/aspirantura/
Інформація про курс	Курс розроблено у вигляді лекцій та семінарів з метою засвоєння історичної еволюції музично-теоретичного мислення – від античності до наших днів. Це дозволяє аспірантам – в майбутньому фахівцям найвищої кваліфікації в музичній сфері – систематизувати знання зі споріднених музично-теоретичних дисциплін – гармонії, поліфонії, аналізу музичних форм. На лекціях подається хронологічно вибудований огляд світових (європейських, в тому числі українських – і азійських) музично-теоретичних систем у історичному дискурсі та у різноманітності їх функціонування відповідно до естетико-стильових принципів свого часу. Аспіранти обговорюють фундаментальні проблеми теоретичних засад музичного мистецтва. Семінари зазвичай проходять у формі презентацій окремої музично-теоретичної системи з подальшим обговоренням її мистецько-історичного контексту. Заохочуються різні форми індивідуального дослідження обраних музично-теоретичних систем за вибором учасників курсу. Виступи аспірантів передбачають активну участь у дискусіях щодо особливостей історично складених музично-теоретичних систем та їх художнього втілення в артефактах різних стилів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Музично-теоретичні системи» є дисципліною за вибором зі спеціальності 025 Музичне мистецтво для освітньої програми з підготовки доктора філософії, яка викладається 2 семестри (3,4 семестри на другому році навчання) в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).

<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Метою і завданням навчальної дисципліни «Музично-теоретичні системи» є формування компетентності у сфері теоретичних засад музики, навичок застосування аналітичного інструментарію на сучасному етапі технологічного розвитку, вміння критично підходити до аналізу теоретичних систем музичної культури.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна: Вірановський Г. Музично-теоретичні системи. – К., 1978. Герасимова-Персидская Н. Музыка. Время. Пространство / ред. И. Тукова. – К.: Дух і літера, 2012. – 408 с. Горемичкін А.И. Основы музичної мови. Підручник-дослідження з методики викладання музично-теоретичних дисциплін в системі музично-педагогічної освіти. – Мелітополь, 2005. – 161 с. Котляревський І. Вступ до класифікації музично-теоретичних систем. К., 1974. Котляревский И. Музыкально-теоретические системы европейского искусствоведения. К., 1983. Музыкально-теоретические системы: Учебник для историко-теоретических и композиторских факультетов музыкальных вузов / Авторский коллектив: Ю. Н. Холопов, Л. Кириллина, Т. Кюрегян, Г. Лыжов, Р. Поспелова, В. Ценова / Редакторы Т. Кюрегян, В. Ценова. - М., 2006. Christensen, Thomas (ed.). The Cambridge History of Western Music Theory Cambridge: Cambridge University Press, 2002.</p> <p>Допоміжна: Герцман Е. Античное музыкальное мышление. Л., 1986. Музыкальная культура древнего мира/под ред. Р. Грубера. Л., 1937 Лосев А. История античной эстетики. М., 1994. Arntz, Michael (1999), Hugo Riemann (1849–1919): Leben, Werk und Wirkung, Köln: Concerto-Verlag. Baudelaire, Charles (1995), Le Spleen de Paris, Les Paradis artificiels, Paris: Bookking International. Breyer, Knud (2012): Clemens Kühn / John Leigh (Hgg.), Systeme der Musiktheorie, Dresden: Sandstein 2009. ZGMTH 9/1, 149–154. Barnes, Latham (1984). The Complete Works of Aristotle. Princeton: Princeton University Press. Baroni, Mario (1983). "The Concept of Musical Grammar", translated by Simon Maguire and William Drabkin. Music Analysis 2, no. 2:175–208. Bartlette, Christopher, and Steven G. Laitz (2010). Graduate Review of Tonal Theory. New York: Oxford University Press. Benade, Arthur H. (1960). Horns, Strings, and Harmony. Science Study Series S 11. Garden City, New York: Doubleday & Company, Inc. Dahlhaus, Carl (1974), »Zur Kritik des Riemannschen Systems«, in: Carl Dahlhaus Gesammelte Schriften 2, hg. von Hermann Danuser u.a., Laaber: Laaber 2001, 246–269. Dällenbach, Lucien (1977), Le récit spéculaire. Essai sur la Mise en abyme, Paris: Seuil. Danuser, Hermann (1988), »Beethoven als Klassiker der Klaviersonate«, in: Gattungen der Musik und ihre Klassiker im Wandel der Geschichte, hg. von dems., Laaber 1988, 197–220. Danuser, Hermann (1998), »Der Text und die Texte. Über Singularisierung und Pluralisierung einer Kategorie«, in: Musik als Text. Bericht über den Internationalen Kongreß der Gesellschaft für Musikforschung Freiburg im Breisgau 1993, hg. von H. Danuser und T. Plebuch, Bd. 1: Hauptreferate, Symposien, Kolloquien, Kassel u.a.: Bärenreiter, 38–44.</p>

- Danuser, Hermann (2005), Rezension von History of Western Music Theory (hg. von Thomas Christensen), Music Analysis 24/1–2, 265–282.
- Danuser, Hermann (2010), »Die Kunst der Kontextualisierung. Über Spezifik in der Musikwissenschaft«, in: Musikalische Analyse und kulturgeschichtliche Kontextualisierung. Für Reinhold Brinkmann, hg. von Tobias Bleek und Camilla Bork, Stuttgart: Steiner, 41–63.
- Holtmeier, Ludwig (1997), »Nicht Kunst? Nicht Wissenschaft? Zur Lage der Musiktheorie«, Musik & Ästhetik 1, 119–136.
- Mahrenholz, Simone (1998), Musik und Erkenntnis. Eine Studie im Ausgang von Nelson Goodmans Symboltheorie, Stuttgart und Weimar: J.B. Metzler.
- Mazzola, Guerino, Stefan Göller, and Stefan Müller (2002). [The Topos of Music: Geometric Logic of Concepts, Theory, and Performance, Vol. 1.](#) Basel, Boston, and Berlin: Birkhäuser. (Basel). (Boston).
- [Olson, Harry F.](#) (1967). [Music, Physics and Engineering.](#) New York: Dover Publications.
- Miguel, Roig-Francoli (2011). Harmony in Context, Second edition, McGraw-Hill Higher Education.
- Owen, Harold (2000). Music Theory Resource Book. Oxford University Press.
- Nowak, Adolf (1980), «Anschauung als musikalische Kategorie«, in: Anschauung als ästhetische Kategorie, hg. von Rüdiger Bubner u.a. (neue hefte für philosophie 18/19), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 103–117.
- Nowak, Adolf (1999), »Musikalische Logik – philosophische Logik«, in: Philosophischer Gedanke und musikalischer Klang. Zum Wechselverhältnis von Musik und Philosophie, hg. von Christoph Asmuth, Gunther Scholtz, Franz-Bernhard Stammkötter, Frankfurt/New York: Campus, 175–192.
- Riemann, Hugo (1877), Musikalische Syntax, Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1877, Reprint Niederwalluf: Dr. Martin Sändig, 1971.
- Riemann, Hugo (1878), »Der gegenwärtige Stand der musikalischen Ästhetik«, in: Präludien und Studien. Gesammelte Aufsätze zur Ästhetik, Theorie und Geschichte der Musik, Bd. 2, Leipzig: Seemann, 1900, 46–55.
- Riemann, Hugo (1900), Musik-Lexikon (5. Auflage), Leipzig: Max Hesse.
- Rummenhüller, Peter (1967), Musiktheoretisches Denken im 19. Jahrhundert. Versuch einer Interpretation erkenntnistheoretischer Zeugnisse in der Musiktheorie (= Studien zur Musikgeschichte des 19. Jahrhunderts 12), Regensburg: Gustav Bosse.
- Rummenhüller, Peter (2001), »Der fluktuierende Theoriebegriff Hugo Riemanns. Musiktheorie zwischen Idealismus und Naturwissenschaft«, in: Böhme-Mehner/Mehner (Hg.) 2001, 31–36.
- Sorce, Richard (1995). Music Theory for the Music Professional. [N.p.]: Ardsley House.
- Taruskin, Richard (2009). "Music from the Earliest Notations to the Sixteenth Century: The Oxford History of Western Music." Oxford University Press.
- Taylor, Eric (1989). AB Guide to Music Theory, Part 1. London: Associated Board of the Royal Schools of Music.
- Taylor, Eric (1991). AB Guide to Music Theory, Part 2. London: Associated Board of the Royal Schools of Music.
- Schäfer, Ursula (Hg.), (1999) Artes im Mittelalter, Berlin: Akademie Verlag.
- Schönberg, Arnold (1911), Harmonielehre, Wien: Universal Edition 7, 1966.
- Sprick, Jan Philipp (2010), Die Sequenz in der deutschen Musiktheorie um

	<p>1900, unveröffentl. Diss. Humboldt-Universität zu Berlin.</p> <p>Welsch, Wolfgang (1987), Unsere postmoderne Moderne, Weinheim: VCH, Acta Humanoria.</p> <p>Welsch, Wolfgang (Hg.) (1988), Wege aus der Moderne. Schlüsseltexte der Postmoderne-Diskussion, Weinheim: VCH, Acta Humanoria.</p> <p>Zaminer, Frieder / Thomas Ertelt (Hg.) (1984ff.), Geschichte der Musiktheorie, Bde. 1–11, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.</p>
Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	60 годин аудиторних занять. З них 30 лекційних, 30 практичних занять. 60 годин – самостійна робота аспірантів.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу здобувач повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Загальні засади музично-теоретичних систем у їх еволюції; – спадщину відомих діячів - авторів музично-теоретичних систем; – компоненти цілісного процесу розвитку музично-теоретичної думки; – концептуальні засади розвитку провідних авторських музично-теоретичних систем – способи і методи застосування елементів провідних музично-теоретичних систем у сучасному освітньому просторі. – методи і перспективи сучасного науково-теоретичного дослідження; – форми ведення дискусій наукової аудиторії. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати, порівнювати підходи до різноманітних музично-теоретичних систем Європи і Азії; • представляти власні наукові міркування у сучасному науковому музично-теоретичному дискурсі; • аналізувати і узагальнювати історичні матеріали становлення і розвитку музично-теоретичних систем різних країн; • розв'язувати практичні завдання, пов'язані із застосуванням методів різних музично-теоретичних систем; • аналізувати особливості окремих музично-теоретичних систем; • добирати музичний матеріал до певних музично-теоретичних систем; • застосовувати на практиці одну із проаналізованих музично-теоретичних систем; • розуміти важливість науково-дослідницької роботи в царині музично-теоретичної думки; • застосовувати провідні сучасні музично-теоретичні технології в сучасному творчому, науковому та освітньому просторі у різних креативних формах.
Ключові слова	Теорія музики, система теоретичних знань, науково-теоретична концепція, методологія, презентація, дискусія, консультація
Формат курсу	Очний
	Ведення презентацій, консультацій, дискусій, дистанційних конференцій, робота малими групами
Теми	Подано у таблиці нижче
Підсумковий контроль, форма	Іспит у кінці курсу комбінований
Пре-реквізити	Ведення лекцій і семінарів, а також завдання для самостійного

	<p>опрацювання базуються на знаннях, отриманих аспірантами в результаті вивчення попередніх навчальних дисциплін та набуття компетенцій після завершення навчання на рівні бакалавра і магістра зі спеціальності 025 Музичне мистецтво і потребують базових знань у сфері музично-теоретичних дисциплін для сприйняття категоріального апарату різних теоретичних систем, розуміння сучасних проблем теоретичного інструментарію і перспектив його розвитку, а також необхідних практичних навичок у сфері викладання музичних дисциплін – як фахового, так і науково-дослідницького спрямування, як також у практичній діяльності в сфері новітніх музичних технологій</p>
<p>Навчальні методи та техніки, необхідні для викладанні курсу</p>	<p>Презентації, доповіді, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки, перспективне моделювання навчального процесу, вирішення пракууальне завдання, дискусії, робота з текстами, написання методичної розробки, креативного проекту з викладання музично-теоретичних дисциплін.</p> <p>Робота в системі Scure, Zoom, побудова дистанційного навчання як простору прояву пізнавальних ініціатив.</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Персональний комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми, проектор, підсилювачі звуку для презентацій з аудіо- і відео- матеріалами, прикладами, користування кафедральною студією звукозапису, доступ до систем онлайн-навчання.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні – 20 балів, два індивідуальні творчі завдання – по 15 балів • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові і презентаційні роботи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Підготувати презентацію: «Давньогрецька теорія музики». • Підготувати ключові питання для дискусії на тему «Парадигма всезагального (суспільна свідомість: музично-теоретична система та її понятійний апарат) – окремішнього (колективна свідомість: школи, напрями та їх теорії, ідеї, гіпотези) – одиничного (індивідуальна свідомість: автори і їх конкретні теоретичні праці)». • Візуалізувати модель однієї з обраних музично-теоретичних систем. • Підготувати прогностичну концепцію дискусії на тему: «Періодизація історії музично-теоретичної науки» • Підготувати обговорення 3-4 обраних робіт із списку зарубіжних джерел допоміжної літератури • Скласти і розв'язати практичне завдання з однієї обраної музично-теоретичної системи. <p>Академічна доброчесність: Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями.</p> <p><u>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються</u></p>
<p>Питання до заліку чи екзамену</p>	<p>– Музично-теоретичні системи в історичному дискурсі: принципи розвитку.</p>

- Перехідні системи в еволюції музичної мови від одноголосся до багатоголосся.
- Трактат «Музика» св. Августина в засадах septem artes liberalis
- Принципи організації музичної тканини в працях Флакка Алкуїна (бл.735-804) та Гукбальда (840-930)
- Передумови і закономірність виникнення нотації нового типу (Гвідо Аретинський)
- Поняття гармонії і дисгармонії звучання у системі Маркетто Падуанського (кін.ХІІІ-поч.ХІV ст.)
- Ієрархія значень у музично-теоретичній системі Іоанна де Грохео.
- Ars Musice: vulgaris–mensurata–Ecclesiastica Просдоцімуса де Бальдемандіс – розташування опозицій у музичній структурі.
- Засади гармонічного письма у «Вченні про гармонію» Жана Філіпа Рамо.
- Теоретичні засади організації багатоголосся в партесному концерті. «Грамматика мусикійська» Миколи Дилецького.
- Теоретичні праці Дмитра Бортнянського в утвердженні класицистичних норм музичного письма.
- Музично-теоретична освіта в університетах Європи: німецька і французька системи.
- Музично-теоретична проблематика композиторів і мислителів доби романтизму: А.Шопенгауер, Ф.Ніцше, Р.Шуман, Р.Вагнер.
- Музично-теоретична система Гуго Рімана – архітектонічна побудова музичної тканини.
- Музично-теоретична система Ернста Курта – процесуальна природа музики.
- Музично-теоретична система Арнольда Шенберга – додекафонія як новий принцип музичної організації.
- Музично-теоретична система Генріха Шенкера – графічний принцип аналізу.
- Музично-теоретична система Болеслава Яворського – теорія ладового ритму.
- Музично-теоретична система Олександра Оголевця – ідея мікротонової музики.
- Музично-теоретична система Алоїса Хаби – принцип чверть тонової організації.
- Музично-теоретичні засади у вченні Конфуція.
- Індійська традиційна форма організації музичної тканини.
- Японська культура гагаку і театру кабукі та засади їх музичної організації.
- Серіалізм – один з основних принципів організації музичної тканини авангарду.
- Мобільність і багаторівневність музичної структури доби постмодерну.

Опитування

<https://forms.gle/M5AFjGbn2hgX9ByG7>

Схема курсу

Таблиця

Модуль 1. Теорія музики як система знань про суть явищ і законів музики.

1.	Лекція: Закони музики як мистецтва у системі класифікованих емпіричних знань практичні з. Формування уявлень про усталені в	Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год.	2 тижні
----	--	--	---------

	<i>музичній практиці закономірності відбору й організації музичного матеріалу.</i>	<i>самостійна робота 8 год.</i>	
2.	Лекція. Ладові системи Середньовіччя <i>практичні з. Трактатування організації музичного матеріалу у вченнях періоду патристики (Августин), Каролінгів (Флакк Алкуїн (бл.735-804) Гуквальд (840-930) та Високого Середньовіччя (Гвідо Аретинський)</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота 8 год.</i>	2 тижні
3.	Лекція: Музично-теоретична система доби Відродження <i>практичні з. Обговорення засад теоретичних систем Маркетто Падуанського (кін.XIII-поч.XIV ст.), Іоанна де Грохео (поч.XIV ст.). Ars Musice: vulgaris–mensurata-Ecclesiastica та Просдоцімуса де Бальдемандіс (поч. XV ст.).</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота 8 год.</i>	2 тижні
4.	Лекція. Микола Дилецький і його «Грамматика мусикійська» <i>практичні з. обговорити специфіку і традиції українського музично-теоретичного компендіуму «золотої доби».</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота 8 год.</i>	2 тижні
Модуль 2. Музично-теоретична наука модерної доби			
1.	Лекція. Музична наука першої пол. XIX ст. Теорія форми у працях Адольфа Бернгарда Маркса в Гуго Рімана <i>практичні з.. Обговорення форм музично-теоретичної освіти в університетських програмах різних європейських країн</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота -8 год</i>	2 тижні
2.	Лекція. Музично-теоретичні системи першої половини XX ст. <i>практичні з. Порівняння музично-теоретичних систем Ернста Курта, Арнольда Шенберга, Болеслава Яворського та Олександра Оголевця.</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота 8 год</i>	2 тижні
3.	Лекція. Огляд східних музично-теоретичних систем <i>практичні з. Представлення порівняльних форм музично-теоретичної думки Китаю, Японії та Індії.</i>	<i>Лекція – 4 год, практичні з. – 4 год. самостійна робота 6 год</i>	2 тижні
4.	Лекція. Музично-теоретичні системи в добі глобалізації та гіперінформативності <i>практичні з: обрані інновації у структуруванні музичної тканини – авангард та постмодерн</i>	<i>Лекція – 2 год, практичні з. – 2 год. самостійна робота 6 год</i>	1 тиждень